

Sygn. akt VIII Ga 257/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 16 września 2016 roku

Sąd Okręgowy w Szczecinie VIII Wydział Gospodarczy

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSO Agnieszka Kądziołka

Sędziowie: SO Natalia Pawłowska-Grzelczak

del. SR Joanna Stelmasik

Protokolant: stażysta Paulina Rynkiewicz

po rozpoznaniu w dniu 16 września 2016 roku w Szczecinie

na rozprawie

sprawy z powództwa (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w W.

przeciwko A. D. i J. S.

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanych od wyroku Sądu Rejonowego Szczecin - Centrum w Szczecinie z dnia 28 października 2015 roku, sygn. akt X GC 1420/14

I. zmienia zaskarżony wyrok w całości w ten sposób, że oddala powództwo oraz zasądza od powódki (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w W. na rzecz A. D. i J. S. solidarnie kwotę 2417 zł (dwa tysiące czterysta siedemnaście złotych) tytułem kosztów procesu;

II. zasądza od powódki na rzecz pozwanych solidarnie kwotę 2547 zł (dwa tysiące pięćset czterdzieści siedem złotych) tytułem kosztów postępowania odwoławczego.

del. SSR(...)SSO (...)SSO (...)

Sygn. akt VIII Ga 257/16

UZASADNIENIE

Pozwem wniesionym w dniu 11 września 2014 r. powódka (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W. wniosła o zasądzenie solidarnie od A. D. oraz J. S. kwoty 26.922,86 zł z ustawowymi odsetkami. Uzasadniając swoje żądanie powódka podała, że w akcie notarialnym z dnia 6 kwietnia 2007 r. ówczesny prezes zarządu (...) sp. z o.o. A. D. złożył oświadczenie o poddaniu się egzekucji na podstawie art. 777 § 1 pkt 5 k.p.c. co do kwoty 6210 euro w celu zabezpieczenia spłaty czynszu miesięcznego oraz innych należności dla wynajmującego, wynikających z zawartej umowy najmu. Wskazała, że zgodnie z tym aktem powódka miała prawo wystąpić z wnioskiem o nadanie ww. aktowi notarialnemu klauzuli wykonalności do dnia 29 czerwca 2017 r. Następnie powódka wytłumaczyła, że złożyła wniosek o nadanie klauzuli wykonalności aktowi notarialnemu, który skutkowało wydaniem postanowienia, w którym nadano klauzulę wykonalności aktowi notarialnemu. Kolejną powódka podała, że złożyła do komornika wniosek o wszczęcie egzekucji przeciwko (...) sp. z o.o., jednak po wszczęciu egzekucji komornik zawiadomił ją o bezskuteczności

egzekucji wskazując, że spółka nie posiada majątku z którego komornik mógłby prowadzić skuteczną egzekucję. W konsekwencji komornik umorzył postępowanie egzekucyjne z majątku spółki wobec jej bezskuteczności. Powódka wskazała, że dochodzona niniejszym pozwem kwota wynika z niezapłaconych przez spółkę (...) faktur VAT, które zostały wystawione w związku z najmem lokalu użytkowego przez dłużną spółkę. Powódka wyjaśniła, że dochodzi niniejszym pozwem kwoty w wysokości 26.922,86 zł, na którą składa się: wierzytelność z tytułu nieregulowanych należności: 25.896 zł, koszty procesu w wysokości 127 zł, koszty egzekucji w wysokości 299,88 zł oraz koszty zastępstwa w egzekucji w wysokości 600 zł. Wskazała, że wobec powstania zobowiązania spółki w czasie, gdy pozwani pełnili funkcje członków zarządu spółki, każdy z nich odpowiada za długi spółki wynikające z umowy najmu, na podstawie art. 299 § 1 k.s.h. Na koniec powódka zarzuciła, że pomimo wezwania do zapłaty pozwani nie uiszcili należności dochodzonej niniejszym pozwem.

Pozwany J. S. w odpowiedzi na pozew wniósł o oddalenie powództwa w całości. Uzasadniając swoje stanowisko pozwany zakwestionował istnienie zobowiązania spółki wskazując, iż nie jest mu znany tytuł wykonawczy w postaci oświadczenia o poddaniu się egzekucji. Pozwany wskazał również, iż przed Sądem Okręgowym w Warszawie toczy się postępowanie o zapłatę na rzecz powódki kwoty 94.290,09 zł. Pozwany wskazał, iż samo nadanie klauzuli wykonalności oświadczeniu o poddaniu się egzekucji nie może stanowić dowodu na okoliczności istotne dla odpowiedzialności z tytułu art. 299 k.s.h., w szczególności co do daty powstania ewentualnej należności powoda.

Powołując się na treść art. 55² k.c. podniósł, że czynność prawna mająca za przedmiot przedsiębiorstwo obejmuje wszystko, co wchodzi w skład przedsiębiorstwa, chyba że co innego wynika z treści czynności prawnej albo z przepisów ustawy. Wskazał, że powyższy artykuł dotyczy tylko stosunków między zbywcą przedsiębiorstwa i nabywcą przedsiębiorstwa. Nie reguluje on ani sposobu przeniesienia, ani skutków zbycia. Przepis ten nie może stanowić podstawy pominięcia zgody osoby trzeciej (o statusie prawnym wierzyciela lub dłużnika oznaczonego stosunku prawnego w relacji ze zbywcą przedsiębiorstwa). Najem jest umową wzajemną, gdyż obie strony zobowiązują się w taki sposób, że świadczenie jednej z nich ma być odpowiednikiem świadczenia drugiej (art. 487 § 2 k.c.). Zmiana podmiotowa w tym stosunku i przejście praw powinno zatem nastąpić w drodze odrębnych umów cesji wierzytelności, przy zachowaniu wymogów formalnych zakreślonych odpowiednio w art. 509 k.c. i kolejnych. W ocenie pozwanego powódka winna była zawiadomić pozwanego o zmianie podmiotowej, do której doszło wskutek wejścia następcy prawnego w stosunek najmu. Twierdził również, że nie został powiadomiony o tym, że w miejsce (...) sp. z o.o. wszedł (...) sp. z o.o.

Pozwany A. D. w odpowiedzi na pozew wniósł o oddalenie powództwa w całości. Uzasadniając swoje stanowisko pozwany zakwestionował istnienie zobowiązania spółki wskazując, iż nie jest mu znany tytuł wykonawczy w postaci oświadczenia o poddaniu się egzekucji. Podniósł, że do dnia odwołania pozwanego z funkcji członka zarządu zobowiązanie wobec powódki nie powstało. Pozwany wskazał, iż posiada wiedzę, iż przed Sądem Okręgowym w Warszawie Wydziale XX Gospodarczym toczy się postępowanie o zapłatę na rzecz powódki kwoty 94.290,09 zł, która to kwota wyczerpuje całość zadłużenia, które powstało już po odwołaniu pozwanego z funkcji członka zarządu. W pozostałym zakresie stanowisko A. D. było tożsame z argumentacją pozwanego J. S..

W dalszym piśmie przygotowawczym powódka ustosunkowując się do zarzutów pozwanych wskazała, że okoliczność czy pozwani mają wiedzę co do istnienia tytułu wykonawczego w postaci aktu notarialnego z dnia 6.04.2007r. opatrzonego w klauzulę wykonalności, pozostaje bez znaczenia dla niniejszej sprawy. Wyjaśniła, że roszczenia dochodzone przez nią w stosunku do (...) sp. z o. o. w postępowaniu w sprawie XX GC 78/14 obejmują należności wynikające z umowy najmu zawartej w dniu 29.12.2006 r., dotyczącej powierzchni użytkowej położonej w Centrum Handlowym Galeria (...) w G., jednak inne, niż te, z tytułu których zapłaty domaga się powódka w niniejszym postępowaniu. Podała, że wartość dochodzonego roszczenia (bez kosztów) ustalona została na dzień wnoszenia pozwu na kwotę 25.896 zł stanowiąc równowartość kwoty 6.210,00 Euro (wskazanej w tytule wykonawczym) i obejmowała należność główną oraz część odsetek od faktur wskazanych w tabeli (wynoszących na dzień składania pozwu w sumie kwotę 26.388,15 zł). Odnosząc się do zarzutu niezawiadomienia o sukcesji pomiędzy (...) sp. z o.o. a (...) sp. z o.o. wyjaśniła, że w tytule wykonawczym sporządzonym w formie aktu notarialnego w § 2 pkt. 4 zawarto zapis, że „Opisane wyżej uprawnienia będą przysługiwały również następcy prawnemu (...) sp. z o.o. w W.”. Argumentowała, że A. D.

składając oświadczenie o poddaniu się egzekucji wyraził wprost zgodę na cesję wierzytelności na następcę (...) sp. z o.o. Twierdziła, że dnia 26.11.2007r. doszło do umowy przeniesienia przedsiębiorstwa (...) sp. z o.o. na (...) sp. z o.o., co za tym idzie również wierzytelności wynikających z umów zawieranych przez spółkę (...) sp. z o.o. o czym informowani byli wszyscy najemcy. Ponadto podniosła, że pozwany wiedział o fakcie przeniesienia praw na nowy podmiot, gdyż po dacie 26.11.2007r. to powódka wystawiała faktury z tytułu umowy najmu, których prawidłowość nie była nigdy kwestionowana. Ponadto wskazała, że pomiędzy powódką a spółką (...) reprezentowaną przez A. D. podpisany został aneks do umowy najmu obejmujący także uznanie długu. Powódka argumentowała, że należność stwierdzona tytułem wykonawczym wynika z nieregulowanych przez spółkę (...) czynszów i opłat wynikających z umowy najmu powstałych w okresie od lipca 2012 roku do lipca 2013 roku. Stwierdziła, iż obaj pozwani ponoszą odpowiedzialność za te długi spółki, gdyż każdy w nich odpowiada za długi spółki wynikające z umowy najmu, która została zawarta i obowiązywała w okresie pełnienia przez pozwanych funkcji w zarządzie spółki.

Na rozprawie w dniu 20 października 2015 r. pełnomocnik pozwanych podniósł, że A. D. w chwili stwierdzenia bezskuteczności egzekucji nie był prezesem spółki. Pełnomocnik pozwanych podniósł także, iż należności wynikające z faktur od punktu III do VII powstały po odwołaniu A. D. z funkcji prezesa zarządu.

Wyrokiem z dnia 28 października 2015 r. Sąd Rejonowy zasądził solidarnie od pozwanych A. D. oraz J. S. na rzecz powódki (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w W. kwotę 26.922,86 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 10 marca 2015 r. wobec pozwanego J. S. oraz od dnia 7 maja 2015 r. wobec pozwanego A. D., oddalił powództwo o odsetki w pozostałym zakresie, zasądził solidarnie od pozwanych na rzecz powódki kwotę 3.764 zł tytułem kosztów procesu.

Powyższe rozstrzygnięcie zostało oparte na następujących ustaleniach i wnioskach:

W dniu 29 grudnia 2006 r. została zawarta umowa najmu, której przedmiotem była powierzchnia użytkowa o łącznej powierzchni 207 m² znajdująca się na poziomie o parkingu wielopoziomowego w Centrum Handlowym (...) w G., przy ulicy (...).

W dniu 6 kwietnia 2007 r. A. D. w imieniu (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w S. złożył oświadczenie o poddaniu się egzekucji na podstawie art. 777 § 1 pkt 5 k.p.c. co do obowiązku zapłaty na rzecz (...) sp. z o.o. w W. kwoty stanowiącej równowartość 6210 euro tytułem zaległego czynszu oraz innych należności dla wynajmującej spółki zgodnie z postanowieniami umowy najmu. Zgodnie z treścią aktu notarialnego powódka miała prawo wystąpić z wnioskiem o nadanie ww. aktowi notarialnemu klauzuli wykonalności do dnia 29 czerwca 2017 r. W akcie notarialnym wskazano, że wyżej opisane uprawnienia będą przysługiwały również następcy prawnemu (...) spółki z o.o. w W..

Dnia 26 listopada 2007r. (...) sp. z o.o. oraz (...) Part 15 sp. z o. o zawarły umowę przeniesienia przedsiębiorstwa, na mocy której (...) sp. z o.o. przeniosła na (...) sp. z o.o., przedsiębiorstwo spółki (...) sp. z o.o. w rozumieniu art. 55¹ k.c.

(...) sp. z o.o. pismem z dnia 1 kwietnia 2009 r. poinformowała o zawarciu umowy przeniesienia przedsiębiorstwa (...) sp. z o.o. na rzecz (...) sp. z o.o. W związku z powyższym to powódka po dniu 26 listopada 2007 r. wystawiała faktury z tytułu umowy najmu na rzecz dłużnej spółki.

W dniu 21 listopada 2011 r. pomiędzy powódką, a spółką (...) sp. z o.o. reprezentowaną przez A. D. podpisany został aneks do umowy najmu obejmujący uznanie należności w kwocie 40.205,49 zł.

W dniu 6 grudnia 2012 r. odbyło się nadzwyczajne Zgromadzenie Wspólników (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w S., podczas którego podjęto uchwałę o powołaniu na funkcje prezesa zarządu J. S.. A. D. zawarł z J. S. umowę sprzedaży udziałów w spółce (...) spółce z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w S..

W dniu 24 maja 2013 r. dokonano wykreślenia z A. D. figurującego do tej pory jako prezes zarządu i wpisano w jego miejsce J. S..

Powódka złożyła wniosek o nadanie klauzuli wykonalności aktowi notarialnemu. W dniu 5 listopada 2013 r. Sąd Rejonowy Szczecin-Centrum w Szczecinie VI Wydział Egzekucyjny wydał postanowienie, w którym nadał klauzulę wykonalności aktowi notarialnemu. Jednocześnie zasądził od dłużnika na rzecz wierzyciela kwotę 127 zł.

Na podstawie rozważanego tytułu wykonawczego powódka wystąpiła do komornika sądowego z wnioskiem o wszczęcie egzekucji. Postanowieniem z dnia 6 sierpnia 2014 r. Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym Szczecin-Prawobrzeże i Zachód w Szczecinie J. W. na podstawie art. 824 § 1 pkt 3 k.p.c. umorzył postępowanie egzekucyjne wobec stwierdzenia bezskuteczności egzekucji. Jednocześnie komornik wskazał, że koszty postępowania poniesione przez wierzyciela wyniosły 299,86 zł.

Pozwem z dnia 25 października 2013 r. wniesionym do Sądu Okręgowego w Warszawie XX Wydziału Gospodarczego, powódka (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością wniosła o zasądzenie od pozwanej (...) sp. z o.o. na rzecz powódki kwoty 94.290,09 zł. Roszczenie dochodzone w postępowaniu prowadzonym pod sygn. akt. XX GC 78/14 obejmowało należności wynikające z umowy najmu zawartej w dniu 29 grudnia 2006 r., dotyczącej powierzchni użytkowej położonej w Centrum Handlowym Galeria (...) w G. inne niż te, z tytułu których zapłaty domagała się powódka w niniejszym postępowaniu.

W oparciu o tak ustalony stan faktyczny Sąd Rejonowy uznał powództwo za zasadne w zakresie żądania kwoty stanowiącej należność główną, oraz za częściowo niezasadne w zakresie żądanych odsetek. Jako podstawę prawną dochodzonego pozwem roszczenia Sąd pierwszej instancji wskazał art. 299 § 1 k.s.h. zauważając jednocześnie, że w orzecznictwie przeważa stanowisko, że odpowiedzialność przewidziana w treści art. 299 k.s.h. ma charakter odszkodowawczy. W sprawie o zapłatę na podstawie art. 299 § 1 k.s.h. powód powinien wykazać istnienie określonego zobowiązania spółki w czasie, kiedy pozwani byli członkami zarządu, stwierdzonego w tym czasie lub później tytułem egzekucyjnym wydanym na rzecz powódki, oraz bezskuteczność egzekucji tego zobowiązania przeciwko spółce.

Sąd Rejonowy zauważył, że w rozważanej sprawie powódka występowała jako wierzyciel (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w S., w której pozwani pełnili funkcję członków zarządu, a także że w dniu 6 kwietnia 2007 r. A. D. w imieniu spółki (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w S. złożył oświadczenie o poddaniu się egzekucji kwoty stanowiącej równowartość 6210 euro tytułem zaległego czynszu oraz innych należności dla wynajmującej spółki zgodnie z postanowieniami umowy najmu. Co więcej w związku z brakiem uregulowania przez dłużną spółkę należności z tytułu najmu powyższy akt notarialny został opatrzony przez Sąd klauzulą wykonalności.

Mając na uwadze wyżej poczynione ustalenia Sąd pierwszej instancji stwierdził, że powódka wykazała przesłanki powstania po stronie pozwanych jako członków zarządu odpowiedzialności za zobowiązania spółki, gdyż przedstawiła dowody na to, że po stronie spółki istnieje zobowiązanie stwierdzone oświadczeniem o poddaniu się egzekucji złożonym w formie aktu notarialnego opatrzonym klauzulą wykonalności, które powstało w czasie, kiedy pozwani pełnili w spółce funkcję członków zarządu, oraz że egzekucja wszczęta na podstawie oświadczenia o poddaniu się egzekucji opatrzonego klauzulą wykonalności obejmującego to zobowiązanie okazała się bezskuteczna (o czym świadczy treść pisma komornika).

Dalej Sąd Rejonowy dostrzegł, że pozwani domagając się oddalenia powództwa w pierwszej kolejności zakwestionowali istnienie zobowiązania spółki podnosząc, iż nie jest im znany tytuł wykonawczy w postaci oświadczenia o poddaniu się egzekucji, oraz że nie może on stanowić dowodu na okoliczność istnienia zobowiązania, a w dalszej kolejności powołali się na fakt, że przed Sądem Okręgowym w Warszawie Wydział XX Gospodarczy toczy się postępowanie o zapłatę na rzecz powódki kwoty 94.290,09 zł oraz podnieśli zarzut niezawiadomienia o zbyciu wierzytelności na rzecz powódki. Nadto pozwany A. D. podniósł zarzut powstania zobowiązania po zaprzestaniu pełnienia mandatu członka zarządu w spółce (...).

Odnosząc się do zarzutu powstania zobowiązania po zaprzestaniu pełnienia przez A. D. funkcji członka zarządu w dłużnej spółce Sąd Rejonowy podkreślił, że odpowiedzialność na zasadach określonych w art. 299 k.s.h. ponoszą osoby będące członkami zarządu w czasie istnienia zobowiązania, przy czym nie jest istotne, czy wierzytelność

wobec spółki jest wymagalna. Sąd Rejonowy zauważył również, że okoliczność, iż czynsz powinien być płatny w umówionym terminie (art. 669 § 1 k.c.) lub w terminach określonych w ustawie (art. 669 § 2 k.c.) nie zmienia faktu, iż podstawą jego zapłaty jest umowa najmu. Jeżeli umowa ta została zawarta w czasie sprawowania przez członka zarządu spółki z ograniczoną odpowiedzialnością tej funkcji, to podstawa zobowiązania do zapłaty czynszu powstaje w tym czasie, istnieje ona zatem także w czasie, gdy członek zarządu sprawował tę funkcję. Co więcej Sąd Rejonowy wskazał, że odpowiedzialność członka zarządu spółki z ograniczoną odpowiedzialnością za zobowiązanie do zapłaty czynszu i innych należności związanych z wykonywaniem umowy najmu w czasie, gdy przestał on być członkiem zarządu, znajduje usprawiedliwienie z tego względu, że w czasie sprawowania przez niego funkcji członka zarządu miał on wpływ na istnienie tej odpowiedzialności, mógł mianowicie, jako działający członek zarządu, podjąć czynności zmierzające do rozwiązania umowy najmu.

Przenosząc te rozważania na grunt niniejszej sprawy Sąd Rejonowy przyjął, że pozwany A. D. jako członek zarządu spółki ponosi odpowiedzialność za zobowiązania wynikające z umowy najmu, niezależnie od tego czy zobowiązania stały się wymagalne w okresie pełnienia przez niego funkcji, czy dopiero w później, w okresie w którym, pozwany już tej funkcji w spółce nie pełnił.

Odnosząc się do zarzutu braku wiedzy pozwanych o istnieniu tytułu wykonawczego (aktu notarialnego zaopatrzonego w klauzulę wykonalności postanowieniem Sądu Rejonowego Szczecin-Centrum w Szczecinie VI Wydziału Egzekucyjnego) Sąd Rejonowy zauważył, że pozostaje ona bez znaczenia dla okoliczności niniejszej sprawy. Ponadto wskazał, że A. D. jako członek zarządu spółki złożył oświadczenie o poddaniu się egzekucji w zakresie należności z tytułu najmu, celem zabezpieczenia wierzytelności poprzednika powódki, zatem pozwani z całą pewnością mieli świadomość, że brak uregulowania zobowiązania będzie skutkowało wystąpieniem o zaopatrzenie aktu notarialnego w klauzulę wykonalności.

Również zarzut niezawiadomienia o zbyciu wierzytelności na rzecz powódki Sąd pierwszej instancji uznał za chybiony. W tym względzie wskazał, że w oświadczeniu o poddaniu się egzekucji sporządzonym w formie aktu notarialnego w § 2 pkt. 4 pozwany A. D. działając w imieniu spółki oświadczył, że „Opisane wyżej uprawnienia będą przysługiwały również następcy prawnemu (...) sp. z o.o. w W.”. A. D. składając w imieniu spółki oświadczenie o poddaniu się egzekucji wprost wyraził zgodę na cesję wierzytelności na rzecz następcy (...) sp. z o.o., zaś w dniu 21 listopada 2011 r. powódka zawarła z (...) sp. z o.o. aneks nr (...) do umowy najmu obejmującą uznanie długu. Ponadto wskazał, że poprzedniczka powódki informowała o zawarciu umowy przeniesienia przedsiębiorstwa (...) sp. z o.o. na (...) sp. z o.o., co za tym idzie również wierzytelności wynikających z umów zawieranych przez spółkę (...) sp. z o.o. Dodatkowo Sąd Rejonowy podkreślił, że posiadanie przez pozwanych wiedzy o fakcie zbycia wierzytelności potwierdza okoliczność wystawiania faktur z tytułu umowy najmu na rzecz spółki, co nie było przez nią kwestionowane.

Na koniec Sąd Rejonowy odniósł się do zarzutu, że przed Sądem Okręgowym w Warszawie Wydział XX Gospodarczy toczy się postępowanie o zapłatę na rzecz powódki kwoty 94.290,09 zł. W tym temacie wskazał, że postępowanie to dotyczyło co prawda należności wynikających z umowy najmu zawartej w dniu 29 grudnia 2006 r., dotyczącej powierzchni w Centrum Handlowym (...) w G., jednak innych, niż dochodzone w postępowaniu prowadzonym przed niniejszym Sądem.

Mając na uwadze powyższe Sąd Rejonowy uznał za zasadne żądanie powódki względem pozwanych A. D. oraz J. S. obejmujące kwotę należności głównej w wysokości 25.896 złotych, kwotę 127 złotych zasądzonych tytułem kosztów procesu, kwotę 299,88 zł tytułem kosztów postępowania egzekucyjnego oraz 600 zł tytułem kosztów zastępstwa w postępowaniu egzekucyjnym. Jednocześnie dostrzegł konieczność weryfikacji żądania pozwu, w zakresie dochodzonych odsetek ustawowych, powołując się na art. 455 k.c. oraz art. 481 k.c. Z uwagi na to, że w niniejszej sprawie strona powodowa nie wykazała, aby pozwani zostali wezwani do zapłaty, Sąd Rejonowy przyjął, że pozwani powzięli wiedzę o roszczeniu powoda wraz z doręczeniem nakazu zapłaty wraz z opisem pozwu w dniu 11 września 2014 r., doliczając do tego 7 dni na realizację żądania powódki Sąd Rejonowy zasądził odsetki za opóźnienie od pozwanego J. S. od dnia 10 marca 2015 r., natomiast wobec pozwanego A. D. od dnia 7 maja 2015 r. W pozostałym zaś zakresie powództwo zostało oddalone. O kosztach Sąd Rejonowy orzekł zgodnie z art. 100 k.p.c.

Apelację od powyższego wyroku złożyli pozwani wnosząc o jego zmianę i oddalenie powództwa w całości, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku, a także o zasądzenie od powódki na rzecz pozwanych kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego wg norm przepisanych. Wydanemu wyrokowi pozwani zarzucili naruszenie art. 299 k.s.h. w zw. z art. 118 k.c. w zw. z art. 659 k.c. poprzez przyjęcie, iż odpowiedzialność członka zarządu obejmuje zobowiązania okresowe, które powstały po dacie odwołania członka zarządu z pełnionej funkcji. W uzasadnieniu apelacji skarżący wskazali, że umowa najmu jest stosunkiem zobowiązaniowym o charakterze ciągłym, z którego wynikają poszczególne zobowiązania zapłaty czynszu, dotyczące poszczególnych okresów rozliczeniowych, które stają się poszczególnymi roszczeniami, co znajduje swój wyraz chociażby w tym, że każde z tych zobowiązań podlega oddzielnemu przedawnieniu, który liczony jest od daty wymagalności czynszu za dany okres rozliczeniowy. Pozwani podkreślili również, że przez powstanie zobowiązań spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, za które członek zarządu może zostać pociągnięty do odpowiedzialności, nie można uważać zawarcia umowy przewidującej obowiązek świadczenia ze strony kontrahenta, lecz wystąpienie takiego zdarzenia, ze względu na który po stronie spółki, powstaje obowiązek świadczenia.

W odpowiedzi na apelację powódka wniosła o jej oddalenie w całości oraz zasądzenie od pozwanych na rzecz powódki kosztów zastępstwa prawnego w postępowaniu apelacyjnym. Powódka wskazała, że z treści zebranego materiału dowodowego wynika, że pozwany J. S. jest nadal członkiem zarządu spółki (...). W odniesieniu do odpowiedzialności pozwanego A. D. powódka podniosła, że roszczenie powódki stwierdzone tytułem wykonawczym przeciwko spółce obejmowało także należności wymagalne przed dniem 6 grudnia 2012 r. Powódka podkreśliła, że należności stwierdzone tytułem wykonawczym wynikają z nieuregulowanych przez spółkę (...) czynszów i opłat wynikających z umowy najmu powstałych w okresie od lipca 2012 r. do lipca 2013 r., a więc było to w czasie, kiedy członkiem zarządu byli obaj pozwani, tym samym obaj odpowiadają za długi spółki wynikające z umowy najmu.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja pozwanych okazała się uzasadniona.

Zgodnie z art. 382 k.p.c. Sąd drugiej instancji orzeka na podstawie materiału zebranego w postępowaniu w pierwszej instancji oraz w postępowaniu apelacyjnym. Z regulacji tej wynika, że Sąd rozpoznający apelację orzeka na podstawie materiału zgromadzonego zarówno w pierwszej, jak i w drugiej instancji, natomiast postępowanie apelacyjne polega na merytorycznym rozpoznaniu sprawy, co oznacza, że wyrok Sądu drugiej instancji musi opierać się na jego własnych ustaleniach faktycznych i prawnych.

Oceniając zebrany w sprawie materiał dowodowy Sąd Okręgowy podzielił dokonane przez Sąd pierwszej instancji ustalenia faktyczne, wymagały one jednak uzupełnienia o fakty istotne dla rozstrzygnięcia, które zostały pominięte przy ustaleniach Sądu pierwszej instancji. Fakty te zostaną przedstawione w dalszej części uzasadnienia.

Podzielić należy przyjętą przez Sąd pierwszej instancji podstawę prawną dochodzonego pozwem roszczenia, za którą uznany został art. 299 § 1 k.s.h. Sąd Okręgowy podziela również podgląd co do odszkodowawczego charakteru odpowiedzialności członków zarządu spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, określonej w art. 299 § 1 k.s.h. Odpowiedzialność ta powstaje przez fakt poniesienia przez wierzyciela szkody wskutek tego, iż członek zarządu w odpowiednim czasie nie złożył wniosku o ogłoszenie upadłości. Szkoda wierzyciela polega na powstaniu w majątku wierzyciela uszczerbku, który ma źródło w braku możliwości wyegzekwowania należności od spółki. Przepis art. 299 § 1 k.s.h. nie odwołuje się wprost do pojęcia szkody, jednak § 2 powołanego artykułu reguluje – występujące przy odpowiedzialności odszkodowawczej – przesłanki egzoneracyjne, w zdaniu ostatnim wprost nawiązując do pojęcia szkody. Szkoda jest podstawą odpowiedzialności członka zarządu z art. 299 k.s.h., przy czym zarówno powstanie szkody, jak i inne przesłanki odpowiedzialności, tj. wina i związek przyczynowy, funkcjonują na zasadzie domniemania ustawowego. Domniemany w świetle tej regulacji jest związek przyczynowy między szkodą wierzyciela a niezłożeniem we właściwym czasie przez członka zarządu wniosku o ogłoszenie upadłości.

Odpowiedzialność członków zarządu spółki z ograniczoną odpowiedzialnością powstaje w sytuacji, kiedy egzekucja prowadzona przeciwko członkowi zarządu okaże się bezskuteczna, a członek zarządu nie uwolni się od odpowiedzialności na podstawie art. 299 § 2 k.s.h.. Członek zarządu może przy tym wykazać, że wierzyciel nie poniósł szkody utożsamianej z obniżeniem potencjału majątkowego spółki, (obalenie domniemania szkody, wynikającego z faktu bezskuteczności egzekucji), bądź wykazać, że szkoda wierzyciela nie ma związku z prowadzeniem spraw spółki, które członek zarządu prowadził z należyłą starannością (obalenie domniemania winy). W orzecznictwie Sądu Najwyższego i sądów powszechnych pogląd ten – tj. podgląd nadający odpowiedzialności z art. 299 k.s.h. charakter odszkodowawczy – jest poglądem przeważającym (por: uchwała S.N. z dnia 7 listopada 2008 r., III CZP 72/08, OSNC 2009/2/20 oraz uchwała S.N. z dnia 19 listopada 2008 r., III CZP 94/08, OSNC 2009/10/135 i powołane tam orzecznictwo).

Oceniając zasadność roszczenia wobec członka zarządu, którego podstawą prawną jest art. 299 § 1 k.s.h. należy więc zbadać : **1)** w jakiej dacie powstało roszczenie przeciwko spółce (czy roszczenie to istniało w czasie, gdy pozwany był członkiem zarządu spółki; **2)** czy egzekucja tego roszczenia przeciwko spółce okazała się bezskuteczna.

Przed przystąpieniem do rozważań odnoszących się do wymienionych wyżej przesłanek odpowiedzialności członka zarządu z art. 299 § 1 k.s.h. zauważyć trzeba, że powódka prowadziła egzekucję przeciwko (...) sp. z o.o. na podstawie tytułu wykonawczego w postaci aktu notarialnego z 6 kwietnia 2007 r. (obejmującego oświadczenie o poddaniu się egzekucji do równowartości 6210 EUR tytułem zaległego czynszu oraz innych należności z umowy najmu z 29 grudnia 2006 r., zawartej między spółkami między (...) sp. z o.o. i (...) sp. z o.o.), któremu Sąd Rejonowy Szczecin-Centrum w Szczecinie nadał klauzulę wykonalności postanowieniem z dnia 5 listopada 2013 r. w sprawie VI Co 3928/13. Postanowienie to dotyczy nie tylko nadania klauzuli wykonalności aktowi notarialnemu, ale jednocześnie nadaje klauzulę na rzecz następcy prawnego wskazanego w akcie notarialnym wierzyciela (jakim była pierwotnie (...) sp. z o.o.), tj. na rzecz powódki - spółki (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w W..

Z uwagi na to, że powódka dysponuje tytułem wykonawczym, w którego treści została wskazana jako wierzyciel, bez znaczenia dla rozstrzygnięcia są zarówno zarzuty pozwanych, dotyczące niezawiadomienia o zbyciu wierzytelności, jak i rozważania Sądu pierwszej instancji odnoszące się do wyrażonej w akcie notarialnym zgody na cesję wierzytelności na rzecz następcy (...) spółki (...) i jej skutków. W rozpoznawanej sprawie nie miała miejsca cesja (przelew) wierzytelności, doszło natomiast do sukcesji uniwersalnej (sprzedaży przedsiębiorstwa) na mocy umowy z dnia 26 listopada 2007 r. między spółkami (...) 15. Przejście to było przedmiotem badania Sądu, który nadał klauzulę wykonalności aktowi notarialnemu na rzecz następcy prawnego w sprawie VI Co 3928/13, strona pozwana nie kwestionowała prawomocności postanowienia wydanego w tej sprawie. Dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy istotne jest to, że klauzula wykonalności została nadana na rzecz powodowej spółki, tym samym powódka dysponuje tytułem wykonawczym przeciwko spółce (...). Co więcej powódka wszczęła egzekucję z tego tytułu, czego dowodzi postanowienie wydane przez komornika sądowego przy Sądzie Rejonowym Szczecin - Prawobrzeże i Zachód w Szczecinie w dniu 6 sierpnia 2014 r. w sprawie Km 2377/15.

Kolejnym krokiem zmierzającym do rozstrzygnięcia jest zbadanie, czy egzekucja roszczenia objętego tytułem wykonawczym przysługującym powódce przeciwko spółce (...) okazała się bezskuteczna. Dla wykazania tego faktu powódka złożyła dowód w postaci wspomnianego już postanowienia komornika sądowego z dnia 6 sierpnia 2014 r. w sprawie Km 2377/15. Postanowienie to stanowi dokument urzędowy, który zgodnie z art. 244 § 1 k.p.c. korzysta z domniemania prawdziwości (autentyczności) oraz domniemania zgodności z prawdą tego, co zostało w nim urzędowo zaświadczone.

Ustalenia dokonane przez Sąd pierwszej instancji wymagają uzupełnienia właśnie o treść omawianego postanowienia komornika sądowego. Z dokumentu tego wynika, że komornik sądowy umorzył postępowanie egzekucyjne wobec stwierdzenia bezskuteczności egzekucji oraz ustalił koszty postępowania egzekucyjnego na kwotę 299,86 zł, obciążając nimi dłużnika. W uzasadnieniu postanowienia komornik wskazał, że postępowanie egzekucyjne było prowadzone zgodnie z wnioskiem wierzyciela. Wierzyciel zawiadomiony o zamiarze umorzenia egzekucji w związku z jej bezskutecznością nie wskazał majątku dłużnika, z którego można byłoby prowadzić skuteczną egzekucję. Powołując

się na powyższy fakt komornik sądowy uznał, że istnieją podstawy do umorzenia postępowania na zasadzie art. 824 § 1 pkt 3 k.p.c. Dalej komornik wskazał, że zgodnie z art. 826 k.p.c. umorzenie postępowania nie pozbawia wierzyciela możliwości wszczęcia ponownej egzekucji w przypadku powzięcia wiadomości o majątku dłużnika. Zauważył również, że celem wyjawienia majątku wierzyciel może wystąpić do Sądu ze stosownym wnioskiem.

Mając na uwadze opisane wyżej postanowienie komornika sądowego oraz uzasadnienie decyzji w przedmiocie umorzenia postępowania egzekucyjnego przyjąć trzeba, że powódka nie udowodniła bezskuteczności egzekucji przeciwko spółce (...).

W literaturze i orzecznictwie wskazuje się, że bezskuteczność egzekucji w rozumieniu art. 299 § 1 k.s.h. oznacza stan, w którym istnieją niezaspokojone zobowiązania, których nie można wyegzekwować od samej spółki. Powszechnie przyjęta jest liberalna (szeroka) wykładnia pojęcia "bezskuteczność egzekucji", utożsamiająca ją z niebudzącą wątpliwości nieściągalnością wierzytelności od samej spółki, tj. stanem, w którym z okoliczności sprawy wynika niezbicie, że spółka nie ma majątku, z którego wierzyciel mógłby uzyskać zaspokojenie swojej należności (por. wyrok SN z dnia 26 czerwca 2003 r., V CKN 416/01, OSNC 2004, nr 7-8, poz. 129 oraz A. Karolak, glosa do powołanego wyroku; wyrok SA w Warszawie z dnia 24 stycznia 2007 r., IACa 781/06, Rejent 2007, nr 1, s. 177 oraz wyrok SN z dnia 17 czerwca 2011 r., II CSK 571/10, LEX nr 847124; zob. także M. Rodzyńkiewicz, Kodeks..., op. cit., s. 516; A. Kappes, Odpowiedzialność..., op. cit., s. 95 i n.; K. Osajda, Odpowiedzialność..., op. cit., s. 140 i n.). Sąd Najwyższy w orzeczeniu z dnia 26 czerwca 2003 r. (V CKN 416/01, OSNC 2004, nr 7-8, poz. 129) wskazał, że "ustalenie przewidzianej w art. 298 § 1 k.h. (art. 299 § 1 k.s.h.) przesłanki bezskuteczności egzekucji może nastąpić na podstawie każdego dowodu, z którego wynika, że spółka nie ma majątku pozwalającego na zaspokojenie wierzyciela pozywającego członków zarządu". Powołany wyżej pogląd dominuje w piśmiennictwie i orzecznictwie.

Przekładając powyższe na grunt niniejszej sprawy wskazać trzeba, że powódka nie udowodniła, że spółka (...) nie ma majątku, z którego wierzyciel mógłby uzyskać zaspokojenie swojej należności. Z uzasadnienia postanowienia komornika wynika wprost, że postępowanie egzekucyjne zostało umorzone nie dlatego, że spółka nie posiada majątku, ale dlatego że wierzyciel nie wskazał majątku spółki, z którego można byłoby prowadzić egzekucję. Komornik zwrócił nawet uwagę na to, że wierzyciel w tym celu mógłby złożyć wniosek o wyjawienie majątku. W tych okolicznościach nie można przyjąć, że powódka udowodniła przesłankę odpowiedzialności z art. 299 § 1 k.s.h., jaką jest bezskuteczność egzekucji przeciwko spółce, a to z kolei uzasadnia rozstrzygnięcie niniejszej sprawy oddalające powództwo.

Dla porządku odnieść należy się do kolejnej przesłanki z art. 299 § 1 k.s.h., który poza bezskutecznością egzekucji przeciwko spółce wymaga, aby roszczenie przeciwko spółce istniało w czasie, gdy pozwany był członkiem zarządu spółki. Sąd odwoławczy nie podziela poglądu przedstawionego przez sąd pierwszej instancji, zgodnie z którym odpowiedzialność z art. 299 § 1 k.s.h. mieliby ponosić członkowie zarządu pełniący tę funkcję w czasie nawiązania stosunku prawnego, którego źródłem jest umowa najmu. Jest to stosunek prawny o charakterze trwałym, w ramach którego spełniane są z jednej strony świadczenia o charakterze ciągłym (istota tego świadczenia sprowadza się bowiem do określonego, stałego zachowania się dłużnika w czasie trwania zobowiązania, np. świadczenia wynajmującego), z drugiej strony świadczenia o charakterze okresowym, które konkretyzują się z upływem kolejnych okresów czasu. Jak już wspomniano przesłanką odpowiedzialności odszkodowawczej z art. 299 § 1 k.s.h. jest to, aby roszczenie przeciwko spółce istniało w czasie, gdy pozwany był członkiem zarządu spółki. Roszczenie o spełnienie świadczenia o charakterze okresowym (a więc o zapłatę czynszu najmu) powstaje z upływem kolejnych okresów czasu, dlatego członek zarządu spółki z ograniczoną odpowiedzialnością odpowiada tylko za takie roszczenia o zapłatę czynszu najmu, które powstały w czasie pełnienia przez niego funkcji.

W rozpoznawanej sprawie powódka twierdziła, że na kwotę żądania w wysokości 25.896 zł składają się należności z tytułu czynszu najmu od lipca 2012 r. do lipca 2013 r. (co innego wynika jednak z przedstawionej przez powódkę w piśmie procesowym z dnia 29 maja 2015 r. tabeli, gdzie wskazano, że są to należności wymagalne w okresie od listopada 2012 r. do czerwca 2013 r.). Z materiału dowodowego wynika, że pozwany A. D. pozostawał członkiem zarządu spółki od 2007 r. do 6 grudnia 2012 r., kiedy to funkcję tą przejął J. S.. Każdy z pozwanych odpowiada więc

jedynie za te należności z tytułu czynszu najmu, które powstały w czasie sprawowania przez niego funkcji, także z tej przyczyny powództwo nie mogłoby być więc uwzględnione w całości.

Na koniec wskazać trzeba, że odpowiedzialność odszkodowawcza członków zarządu spółki z ograniczoną odpowiedzialnością obejmuje niewyegzekwowaną kwotę z tytułu wykonawczego. Obejmuje również zasądzone w tytule wykonawczym, wydanym przeciwko spółce, koszty procesu (por. uchwała S.N. z dnia 7 grudnia 2006 roku, III CZP 118/2006, OSNC 2007/9/136, wyrok S.N. z dnia 8 marca 2007 r., III CSK 352/06), a także koszty postępowania egzekucyjnego.

Żądanie pozwu w niniejszej sprawie nie odnosi się jednak w całości do tak rozumianej szkody. Przede wszystkim wskazać trzeba, że niewyegzekwowana z tytułu wykonawczego (aktu notarialnego któremu Sąd Rejonowy Szczecin-Centrum w Szczecinie nadał klauzulę wykonalności postanowieniem z dnia 5 listopada 2013 r.) kwota obejmuje 6210 euro, którą zgodnie z treścią postanowienia komornik miał przeliczyć na walutę polską wg średniego kursu waluty obcej ogłoszonego przez Narodowy Bank Polski na dzień sporządzenia planu podziału, a jeżeli planu nie sporządza się - na dzień wypłaty kwoty wierzycielowi. Powódka nie naprowadzała twierdzeń ani dowodów dla wykazania, że szkoda w wysokości kwoty, która z omawianego tytułu wykonawczego nie została wyegzekwowana, wyraża się sumą 25.896 zł, składającą się na żądanie pozwu. Dodatkowo wskazać należy, że o ile zasądzone przez Sąd Rejonowy kwoty 127 zł i 299,88 zł mogą być uznane za objęte odpowiedzialnością odszkodowawczą członków zarządu, kwoty te odnoszą się bowiem odpowiednio do kosztów postępowania o nadanie klauzuli wykonalności (pkt 2 postanowienia Sądu Rejonowego Szczecin-Centrum w Szczecinie z 5 listopada 2013 r.) oraz do kosztów postępowania egzekucyjnego ustanowionych postanowieniem komornika sądowego z dnia 6 sierpnia 2014 r., o tyle brak jest jakichkolwiek podstaw do objęcia odpowiedzialnością odszkodowawczą członków zarządu kwoty 600 zł, która zgodnie z uzasadnieniem pozwu miałyby obejmować koszty zastępstwa w postępowaniu egzekucyjnym. W aktach sprawy brak jest postanowienia, które odnosiłoby się do kosztów zastępstwa w postępowaniu egzekucyjnym w wysokości 600 zł. Powództwo w odniesieniu do tej kwoty jest więc nieuzasadnione (niezależnie od podstaw oddalenia przedstawionych wyżej) jako nieznajdujące żadnego uzasadnienia w ustalonym stanie faktycznym sprawy.

Mając na uwadze powyższe rozważania przyjąć należało, że powództwo podlegało oddaleniu w całości. Przesądzający w tym względzie okazał się brak wykazania przez stronę powodową bezskuteczności egzekucji przeciwko spółce. Prowadzi to – stosownie do art. 386 § 1 k.p.c. – do zmiany wyroku w całości przez oddalenie powództwa.

O kosztach postępowania przed Sądem pierwszej instancji orzeczono na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. w zw. z art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w zw. art. 99 k.p.c. w zw. z § 6 pkt 5 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz. U. z 2013 r. poz. 490 oraz z 2015 r. poz. 617 i 1078), przy założeniu, że pozwani są stroną wygrywającą proces w całości. Koszty po ich stronie obejmują: wynagrodzenie pełnomocnika w wysokości 2400 zł, opłatę skarbową od pełnomocnictwa - 17 zł.

O kosztach postępowania przed Sądem drugiej instancji orzeczono na podstawie art. 108 § 1 k.p.c. w zw. z art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w zw. art. 99 k.p.c. w zw. z § 6 pkt 5 w zw. z § 12 ust. 1 pkt 1 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu, przy założeniu, że pozwani wygrali sprawę w drugiej instancji w całości. Koszty jakie ponieśli w drugiej instancji wynoszą 2547 zł i obejmują opłatę sądową od apelacji - 1347 zł oraz koszty zastępstwa procesowego - 1200 zł.

SSR (del.)(...)SSO (...)SSO(...)